

Edukacja domowa – zagadnienia do egzaminu – GEOGRAFIA klasa IV LO Zakres Rozszerzony

I. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi

1. Strefy oświetlenia Ziemi.
2. Strefowość temperatury powietrza na Ziemi.
3. Cyrkulacja atmosferyczna na Ziemi.
4. Rozmieszczenie opadów i zachmurzenia.
5. Strefy klimatyczne, glebowe i roślinne na Ziemi.
6. Długość okresu wegetacyjnego.
7. Zasoby biomasy na Ziemi.
8. Czynniki astrefowe.
9. Charakterystyka wszystkich stref klimatyczno-roślinno-glebowych.

II. Problemy środowiskowe współczesnego świata

10. Czym są geozagrożenia? Wymień 5 rodzajów geozagrożeń i podaj przykłady.
11. Podział geozagrożeń. Powiązanie geozagrożeń ze strefami Ziemi.
12. Przykłady geozagrożeń wywołanych przez czynniki endogeniczne.
13. Katastrofy naturalne i klęski żywiołowe.
14. Co to jest ISOK?
15. Czym jest teledetekcja?
16. Czym są sztormy, powodzie, cofka, sptywy błotne?
17. Cyklony tropikalne – cechy charakterystyczne, powstawanie, nazwy w różnych częściach świata, skala, skutki.
18. Trąby powietrzne (tornado) – cechy charakterystyczne, powstawanie, skala, skutki.
19. Czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi.
20. Przyczyny obecnego globalnego ocieplenia.
21. Globalne skutki zmian klimatu.
22. Trzęsienia ziemi, wulkanizm, tsunami, leje krosowe – zagrożenia geologiczne.
23. Erozja gleb i pustynnienie – przyczyny i skutki, zapobieganie.
24. Zróżnicowanie zasobów wody na świecie. Niedostatki wody na świecie.
25. Racjonalne gospodarowanie wodą.
26. Czym jest bioróżnorodność?
27. Działania wpływające niekorzystnie na zachowanie bioróżnorodności.
28. Czym jest georóżnorodność?

III. Uwarunkowania przyrodnicze gospodarczej działalności człowieka

29. Korzystne i niekorzystne przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa.
30. Występowanie surowców mineralnych a rozwój gospodarczy.
31. Zmiana znaczenia surowców mineralnych.
32. Przyrodnicze ograniczenia działalności gospodarczej.
33. Na czym polega idea zrównoważonego rozwoju?

IV. Problemy polityczne współczesnego świata

34. Państwa utworzone w XXI wieku.
35. Problemy Timoru wschodniego, Czarnogóry i Sudanu Południowego.
36. Kierunki przemian społeczno-gospodarczych, które zaszły w krajach Europy Środkowo-Wschodniej po 1989 r.
37. Wpływ przemian ustrojowych i gospodarczych na społeczeństwo.
38. Wpływ transformacji systemowej na gospodarkę
39. Założenia funkcjonowania Unii Europejskiej. Kraje założycielskie.

40. Kompetencje Unii Europejskiej oraz kompetencje, które UE dzieli z państwami członkowskimi.
41. Jakie są główne obecne problemy funkcjonowania Unii Europejskiej?
42. Czym jest terroryzm?
43. Przyczyny i skutki terroryzmu.
44. Kraje o wysokim i niskim poziomie zagrożenia terroryzmem.
45. Obszary zamachów terrorystycznych na świecie.
46. Cechy cywilizacji zachodniej i cywilizacji islamu.
47. Czynniki kształtujące relacje między cywilizacją zachodnią a cywilizacją islamu.

V. Problemy społeczne współczesnego świata

48. Zmiany liczby ludności świata.
49. Przyczyny i skutki eksplozji demograficznej.
50. Przyczyny i skutki implozji demograficznej.
51. Przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw.
52. Podział migracji.
53. Fale migracji na świecie.
54. Przyczyny i skutki migracji.
55. Problem uchodźców na świecie.
56. Czym jest bezrobocie i jak się go mierzy?
57. Przyczyny i skutki bezrobocia.
58. Bezrobocie młodych w Europie.
59. Czym jest handel ludźmi?
60. Kto stanowi największą grupę ofiar handlu ludźmi na świecie?
61. Jak przejawia się współczesne niewolnictwo?
62. Handel ludźmi na świecie.
63. Skutki przymusowej pracy dzieci.
64. Organizacje przeciwdziałające handlowi ludźmi i niewolnictwu.
65. Czym są prześladowania na tle religijnym i gdzie występują?
66. Czym jest nietolerancja i jakie są jej formy?
67. Wyjaśnij pojęcia: dyskryminacja, rasizm, ksenofobia.
68. Państwa, w których dochodzi do prześladowań i przestępstw wynikających z nienawiści oraz do przemocy motywowanej religijnie.

VI. Zróżnicowanie jakości życia ludności na świecie

69. Co to jest jakość życia?
70. Hierarchia potrzeb Masłowa.
71. Kategorie oceny jakości życia.
72. Obiektywne mierniki oceny jakości życia.
73. Czym jest HDI i jak się go oblicza?
74. Czym jest MPI i jak się go oblicza?
75. Przyczyny i skutki zróżnicowania jakości życia.
76. Zróżnicowanie spożycia żywności na świecie.
77. Działania niesprzyjające racjonalizacji światowej gospodarki i optymalnemu wykorzystaniu produktów rolnych.
78. Czym jest głód, głód rzeczywisty, głód utajony?
79. Przyczyny i skutki głodu.
80. Sposoby walki z głodem.
81. Zagrożenia życia na świecie.
82. Czym jest zdrowie i choroba?
83. Rozdaje chorób.
84. Poziom usług medycznych na świecie.
85. Czym jest poczucie bezpieczeństwa?

- 86. System edukacji. Rodzaje edukacji.
- 87. Czym jest analfabetyzm? Występowanie na świecie.
- 88. Przyczyny niskiego stopnia zaspokojenia potrzeb edukacyjnych.

VII. Problemy gospodarcze współczesnego świata

- 89. Zróżnicowanie PKB na świecie.
- 90. Problemy społeczno gospodarcze krajów słabo rozwiniętych gospodarczo.
- 91. Problemy społeczno gospodarcze krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo.
- 92. Przyczyny i skutki dysproporcji w rozwoju gospodarczym.
- 93. Zadłużenie państw świata.
- 94. Rodzaje pomocy rozwojowej.
- 95. Instytucje, które świadczą oficjalną pomoc rozwojową.
- 96. Czym są korporacje międzynarodowe?
- 97. Cele rozrastania się korporacji.
- 98. Ekspansja zagraniczna korporacji.
- 99. Wyjaśnij pojęcia: ekspansja pionowa, ekspansja pozioma, monopolizacja, outsourcing, offshoring, raj podatkowy.
- 100. Branże, w których działają największe korporacje.
- 101. Podaj po jednym przykładzie pozytywnego wpływu międzynarodowych korporacji na gospodarkę i negatywnego wpływu na społeczeństwo.